

АРХИМАНДРИТ СЕРАФИМ (АЛЕКСИЕВ) И НАШАТА ЦЪРКОВНА ОБЩНОСТ¹

(По случай 100-годишнината от рождението на архимандрит Серафим (Алексиев))

1. Духовната връзка на архимандрит Серафим с нашата света обител.

През 50-те и 60-те години на вече отминалия век архимандрит Серафим беше може би най-популярният и обичан клирик на Българската Православна Църква. И духовниците, и миряните високо го ценяха. Църковният народ не пропускаше неговите беседи и богослужения. В годините след 9 септември 1944 г., когато имаше и явно, и скрито гонение срещу Църквата, срещу нейните служители и изобщо срещу християните, които водеха активен църковен живот, младият отец Серафим правеше впечатление със своята въодушевена проповед на православната вяра. Прекрасните му душеполезни книги и стихове се преписваха на ръка, на машина и дори на циклостил (разбира се, тайно) и се разпространяваха сред вярващите у нас. Някои ги изпращаха и в чужбина на свои близки. Смирен и кротък в общуването, отец Серафим беше твърд и безкомпромисен по въпросите на вярата. Това пролича най-силно, когато у нас бе наложена реформата на църковния календар. Архимандрит Серафим бе един от четиримата духовници, които отказаха да я приемат.

Когато през 1967 г. се узна, че реформата ще бъде проведена още следващата година, архимандрит Серафим говори по този въпрос с Левкийския епископ Партений и с архимандрит Методий (Жерев), защото беше близък с тях – те също бяха духовно свързани, всеки в своята степен, със светител Серафим (Соболев). От тях архимандрит Серафим разбра, че те се готвят да приемат реформата.

От страна на нашия манастир матушка игумения Серафима и монахиня Серафима бяха твърдо решили да пазят това, което им беше завещал светител Серафим – да нямат нищо общо с икуменизма. Те помнеха и сериозните му основания, изказани на Всеправославното съвещание в Москва през 1948 г., против новия стил, включително и в смесената му форма (тъй наречения поправен Юлиански календар, с подвижни празници по стария стил, а с неподвижни – по новия). Знаеха, че една такава смесица води до нарушения на богослужебния Устав, до съкращаване, а в отделни случаи и до унищожаване на Петровия

¹ Текстът е съставен въз основа на разказ на монахиня Евфросиния и на документи от архива на девическия манастир „Покров на Пресвета Богородица” в Княжево – София.

пост, и изобщо тя с нищо не беше оправдана от гледище на литургичното предание на Православната Църква. Изтъкването уж на по-голямата астрономическа точност на новия календар също не бе основателно. Всъщност реформата се правеше за икуменическо сближаване с инославните, а на практика доведе до отдалечаване, объркване и отчуждаване на народа от църковните традиции.

Архимандрит Серафим, като верен духовен син на светител Серафим, бе твърдо решен да пази заветите му. Като знаеше каква отеческа грижа за устройването на Покровската обител бе проявявал светителят дори на смъртния си одър, архимандрит Серафим милееше за нашия манастир, а към Матушка имаше особено уважение. Матушка, от своя страна, също много го уважаваше и ценеше. Тя помнеше отец Серафим още от студентските му години, когато, до заминаването му като стипендиант в чужбина, те са били в един и същи курс в Богословския факултет. Още тогава той се е отличавал с дълбока скромност, макар че е бил един от най-способните студенти. Когато някой преподавател му задавал въпрос, той отговарял много задълбочено, но без онова самочувствие, което почти винаги се забелязва у по-надарените млади хора. Матушка ни е разказвала неведнъж за скромността му. Разказвала ни е и колко горещо той, като млад богослов, след завръщането си в България, се обърнал към духовното ръководство на светител Серафим и с какво пълно доверие се отнасял към него.

Очевидно и светител Серафим е имал такова доверие към младия духовник. Показателен в това отношение е следният случай. На 6 март (н. ст.) / 22 февруари (ст. ст.) 1948 г. светител Серафим извършва в руския храм „Св. Николай Чудотворец“ пострижението на матушка игумения Серафима и на нейната помощничка монахиня Серафима. По време на чинопоследованието той повиква йеромонах Серафим (Алексиев) и йеродякон Сергей (Язаджиев), за да му подават монашеските одеяния на постригваните сестри. Там присъстват други, по-старши от тях духовни чедра на светителя. Но светител Серафим избира именно тях двамата и това едва ли ще да е било случайно.

В края на 40-те години в България имаше купонна система и съвсем не бе лесно да се набавят дори най-необходимите неща за новообразувания наш манастир. Тогава светител Серафим възлагаше някои задачи на йеромонах Серафим. Например, да измоли в съответното учреждение отпускане на купони за няколко одеяла или за няколко метра черен плат... Всичко тогава се раздаваше по наряд и доставките бяха много трудни.

Така че от самото начало на нашата обител отец Серафим се оказва някак духовно свързан с нея чрез светител Серафим. Но тази духовна връзка пролича най-силно в тежките години след църковно-календарната реформа. Матушка игумения Серафима,

архимандрит Пантелеймон, архимандрит Серафим, архимандрит Сергей – това бяха хората, които тогава показаха пълно единомислие по въпросите на вярата и които, въпреки огромния натиск, не се съгласиха да направят компромис със съвестта си.

2. Изключването на нашата обител от диоцеза на Българската патриаршия и запрещението на несъгласните с календарната реформа свещенослужители.

На 18 юли 1968 г. Синодът публикува посланието към духовенството и вярващите, в което известяваше за предстоящата църковно-календарна реформа. Смяната на календара трябваше да стане от 20 декември (7 декември ст. ст.).

На предишната ни среща тук, през декември м. г., стана дума как на 2 декември (н. ст.) 1968 г., в деня, когато се празнува иконата на Божията Майка „Утешение в скърби и печал”, ние занесохме в Комитета подготвеното писмо до патриарх Кирил, в което съобщавахме, че по съвест не можем да приемем новия стил. Обаче на смирената писмена молба на матушка игумения Серафима и на нашето сестринство да ни бъде разрешено да продължим богослужения си живот по църковния календар (т. нар. „стар стил”), ние получихме отказ. Нещо повече, след десет дена – на 12 декември (н. ст.), в отговора, който ни бе пратен от Софийска митрополия, се цитираше категоричната резолюция на патриарх Кирил: *„Това би означавало отпадане от Българската православна църква.”*

Не след дълго получихме и друго подобно съобщение. Нашият годишен бюджет за 1969 г., изпратен в Софийска митрополия за обичайното ежегодно утвърждаване, ни бе върнат обратно с приложено към него писмо № 364 от 1 февруари. Съдържанието на това писмо бе следното: *„До бившата игумения на бившия манастир в Княжево. Връща ви се приложеният бюджет, тъй като във ведомството на Св. Софийска митрополия такъв манастир не съществува.”*

Мина малко време и получихме ново писмо под номер № 1400 от 17 февруари 1969 г. То ни бе изпратено от Св. Синод на Българската патриаршия във връзка с обичайното снабдяване на църковните ведомства със свещи. Съдържанието му бе следното: *„До бившия девически манастир „Покров Пр. Богородици”, кв. Княжево, София. Съгласно решението на Св. Синод от 4.II.1969 г., прот. № 3, съобщаваме Ви, че, понеже сте отпаднали от ведомството на Българската православна църква, не може да получавате свещи за църковна употреба по установените цени за ставропигиалните и епархийските манастири...”*

Така на практика не поради наше самочинно решение, а поради реакцията на патриарх Кирил, още през декември 1968 г. нашата обител се оказа извън административната система на Българската патриаршия.

За съжаление църковната власт започна да предприема редица репресивни мерки срещу нас, вероятно за да ни принуди да отстъпим от принципната си позиция. Отнет ни бе главният манастирски храм „Св. апостол и евангелист Лука”. Бяхме лишени от основната дейност, чрез която се препитавахме – рисуването на икони за нуждите на Синода. После ни бе отнето и правото да получаваме църковни свещи. Останахме без обществени богослужения, а с това пресекна и скромния ни църковен приход. Сестрите, които произвеждаха разни църковни артикули (великденски ваденки, домашни иконостасчета, савани, декоративни свещи и др.), бяха уволнени от отдела „Църковни монополи” към Софийска митрополия. Уволнен бе и самият завеждащ на този отдел – господин Злати Златев, заради изказаното от него несъгласие с църковно-календарната реформа. И всичко това стана в един много кратък срок, в който ние не можехме да се преустроим и да си осигурим препитание. Беше наистина много трудно, но разбяхме, че щом сме решили да не правим компромис със съвестта и с вярата си, трябва да търпим и да издържим. Надявахме се преди всичко на Божията помощ, на закрилата на Божията Майка и на небесното ходатайство на светител Серафим.

Силен психологически натиск бе оказан и върху архимандрит Серафим. Вярващият народ и духовенството го обичаха и затова неочакваното му оттегляне от църковния живот и от Духовната академия предизвика вълнение у мнозина, които не можеха да разберат принципната основа на позицията му и я свеждаха едва ли не до някакво упорство. Същевременно архимандрит Сергей (Язджиев) също преустанови преподавателската си дейност в Академията, но не доброволно (както стори архимандрит Серафим), а бе отстранен поради „непригодност” и то при положение, че всички знаеха колко обширни бяха познанията му в областта на Новия Завет и на класическата филология.

На 17 юни 1969 г. на заседание на Св. Синод патриарх Кирил прибегна към една още по-тежка санкция, като наложи на четиримата несъгласни с църковно-календарната реформа духовници – архимандрит Пантелеймон, архимандрит Серафим, архимандрит Сергей и йеромонах Серафим (Дмитриевски) – забрана да свещенодействат. Тъкмо тогава, в часа на заседанието на Синода над София се разрази страшна буря и по улиците потекоха цели реки вода. Вечерта архимандрит Серафим дойде в манастира силно покрусен, за да разкаже на Матушка за случилото се.

Поставените под запрещение свещенослужители, в дух на християнско смирение се подчиниха на наложеното им наказание, макар по съвест да не се чувстваха свързани от него, защото то беше в противоречие с каноните на Православната Църква. Между-временно и Матушка, и архимандрит Серафим търсеха някакъв начин да се урегулира положението ни. Отец Серафим и отец Сергей на два пъти даваха съгласието си пред Светия Синод да бъдат изпратени в Зографския манастир на Света Гора, но и двата пъти гръцките власти не им разрешиха. Това те приеха като воля Божия да останат в България при своите единомислени във вратата събрата и сестри и взаимно да се подкрепят.

Патриарх Кирил, виждайки, че упражняваният натиск не дава никакъв резултат, замисли да унищожи Княжевската обител. Той започна да подготвя закриването ѝ и изселването ни в пустеещия тогава Гигенски манастир, където липсваха елементарни условия за живот и подходящо препитание за немощни хора, каквито бяхме почти всички.

3. Разрешение за богослужения по отеческия църковен календар при закрити врати.

В тези трудни дни единственото „оръжие“ на матушка игумения Серафима и на нас, сестрите от манастира, беше горещата молитва към Господа и към Божията Майка, Покровителката на нашата света обител – молитва с покаяние и съзнание за нашето пълно недостойнство и с възлагане надежда на Божията милост. И както в началото на нашия скръбен път, непосредствено след отказа ни да приемем реформата на църковния календар, в манастира бе нарисувана иконата на Пресвета Богородица „Утешение в скърби и печал“ за изпросване застъпничеството на Божията Майка, така сега Матушка благослови сестра Магдалина заедно с монахиня Серафима да нарисуват Казанската икона на Божия Майка, за да ни помогне Тя в обкръжилите ни отвсякъде трудни обстоятелства. Работата по иконата започна през юли 1970 г. и продължи до средата на месец септември.

Междувременно репресивното отношение към нас и към неприелите църковно-календарната реформа наши духовници стана известно извън пределите на България. До ръководителите на Комитета по въпросите на БПЦ и другите религиозни култове – г-н Михаил Ключуков и г-н Димитър Тодоров – достигна вестта, че руският емигрантски благотворителен фонд „Толстой“, намиращ се в САЩ, е изказал готовност да приюти княжевските монахини и да поеме издръжката им. Това предложение се получи в манастира на 24 август 1970 г. Тогава за властта стана ясно, че проблемът с Княжевската обител и с неприелите реформирания календар свещенослужители може да привлече вниманието на

обществените среди в Западния свят и като нарушаване на религиозните права и свободата на съвестта да предизвика нежелан отклик.

Дни след това ние се обърнахме с писмо към патриарх Кирил, в което молехме разрешение да подновим богослуженията в манастира. В противен случай изразявахме готовността си да търсим друга църковна юрисдикция, където свободно да изповядваме и практикуваме православната вяра в нейната пълнота и чистота. Поради опасността около нашето положение да се повдигне обществен въпрос на международно равнище патриарх Кирил бе принуден да отстъпи. С посредничеството на Комитета по въпросите на БПЦ, където бяха заинтересовани да не се вдига подобен шум, патриарх Кирил разреши неофициално на нашите ефимерии да служат в обителта ни при „закрити врати”. Това дългоочаквано разрешение получихме на празника Рождество на Пресвета Богородица, 21 септември (н. ст.) 1970 г., дни след като Матушка сама запали неугасващо кандило пред завършената вече Казанска икона на Божията Майка. Още същия ден, в навечерието на празника на светите праведни Богоотци Йоаким и Анна и на преп. Йосиф Волоцки, след повече от година прекъсване, богослуженията ни бяха възобновени, но вече в катакомбни условия. Радостта ни беше неописуема.

Трябва да отбележим, че въпреки репресивното отношение на църковната власт спрямо нашите духовници и спрямо нас самите, въпреки че манастирът ни бе изключен от Българската патриаршия, ние, сестрите от Княжевската обител не прекратихме църковното общение със свещеноначалието на Патриаршията и по време на богослуженията ни се поменаваше името на българския патриарх Кирил, а след кончината му през март 1971 г. – на патриарх Максим.

В началото на 1972 г. архимандрит Пантелеймон се разболя и задълго не беше в състояние да служи. Започна Великият пост, наближи Страстната седмица. Възрастният вече йеромонах Серафим служеше несменно сам, но при немалкото му болести за него това бе крайно изтощително. Тогава се обърнахме към Св. Синод с молба за разрешение архимандрит Серафим да участва в богослуженията на обителта ни. Срещу Лазарово възкресение получихме положителен отговор на просбата ни. Бяхме преизпълнени с благодарност към Бога, а отец Серафим е записал в дневника си следното:

*„Кой Бог е велик като нашия Бог! Ти си Бог, Който прави чудеса! (Пс. 76:14-15)
Преди около три години покойният патриарх Кирил ни заплашваше, че ако след наложеното ни запрещение служим, Св. Синод ще ни съди и низвергне. А сега, по Божията велика милост, сам Св. Синод разрешава на мене, запрещения, да служа!
И аз служих първата си литургия на Цветница. За мен този светъл празник беше*

същинска Пасха. И умиление, и радост, и безкрайна благодарност към Спасителя изпълниха окаяното ми сърце.”

Скоро след това архимандрит Серафим се засели близо до манастира, в дома на г-жа Екатерина Дюлгерова, а след време получи и килия в новопостроената манастирска дървена сграда, край храма „Св. апостол и евангелист Лука”. Там той живя повече от десет години, след което се премести в килията на покойния вече архимандрит Пантелеймон. Годишите, прекарани в манастира, той посвети на усилена писмена работа. Именно тук той създаде едни от най-хубавите си творби: “Живот след живота”, “Нашата молитва”, “За Господнята молитва”, “Оптинските старци”, “Молитвата на св. Ефрем Сирий в светлината на светоотеческото учение”, както и капиталния си богословски труд – критика на икуменическата ерес „Защо не сме и защо не можем да бъдем икуменисти”.

През месец август 1972 г. и архимандрит Сергей получи неофициално разрешение да участва в богослуженията на обителта ни при закрити врати. Първата му служба бе на празника Преображение Господне.

4. Преустановяване поменаването на патриарх Максим.

През 70-те и началото на 80-те години на миналия век икуменическото движение се развиваше с ускорени темпове и Българската патриаршия все по-дълбоко се обвързваше с него. Безпокойството от всичко това стана причина в манастира да бъде създадена специална богословска комисия, която да следи и анализира не само текущите събития, но преди всичко противоцърковната същност на икуменическата идеология и практика. Работата на комисията протичаше под особената грижа на Матушка игумения Серафима. Комисията се събираше всяка неделя и в нея участваха архимандрит Серафим, архимандрит Сергей, Матушка игумения Серафима, верният манастирски домочадец Злати Златев и завършлият богословие студент-класик Росен Сиромахов. Архимандрит Пантелеймон не беше вече между живите, той се помина на 18 януари (н. ст.) 1980 г. Естествено, център на богословската комисия беше архимандрит Серафим. В процеса на работата той развиваше основанията си за неприемане на икуменическата всеерес, които изложи по-късно в споменатия богословски труд „Защо не сме и защо не можем да бъдем икуменисти”, публикуван в края на 1992 г. под заглавие „Православие и икуменизъм”.

Междувременно на 9 май 1981 г. в живота на така оформилата се около манастира малка църковна община се случи едно важно събитие. На връщане от Румъния за Гърция група духовници от Гръцката Истинно-православна Църква посетиха обителта ни. Сред

тях имаше и четирима епископи, един от които бе епископ Киприан, станал по-късно митрополит на Оропос и Фили. В разговор с архимандрит Серафим и матушка игумения Серафима той им казал, че в случай на необходимост е готов да извърши ръкоположения на нови клирици. През следващите години митрополит Киприан неведнъж посещаваше манастира ни при периодичните си пътувания до Румъния и обратно.

През януари 1982 г. в Лима (Перу) се състоя поредната работна среща на Комисията „Вяра и устройство”, при което бе приет един важен икуменически документ, озаглавен „КЕС”². По същество той представляваше догматико-литургически минимален базис за обединение на християните, който трябваше да бъде приет от църквите-членки на ССЦ по време на предстоящата VI асамблея във Ванкувър през идната 1983 г. Богословската комисия при манастира се запозна подробно със съдържанието на този документ, в чието съставяне бяха участвали и православни (!) богослови. Бе оповестено и подготвеното специално икуменическо „чинопоследование”, така наречената „лимска литургия”, в която се предвиждаше извършване на интеркомунион – съвместно причастяване на представители от различните изповедания, участващи в ССЦ, между които и поместните православни църкви.

При такова развитие на църковните събития свещенослужителите на нашата обител – архимандрит Серафим и архимандрит Сергей, заедно с матушка игумения Серафима (йеромонах Серафим беше вече сериозно болен) решиха, че повече не е възможно да продължават църковното си общение с епископата на Българската патриаршия, тъй като това обременява по недопустим начин тяхната съвест. По стечение на обстоятелствата това отговорно решение бе взето от тях точно пред стенописа на Божията Майка „Неопалимая купина”, изографисана в тези години върху външната ниша на олтарната абсида на Покровския параклис, за да ни бъде Тя Пътеводителка в бурите на настъпилите тежки времена. Това стана на 16 май (н. ст.) 1983 г., когато се празнува паметта на преп. Теодосий Киевопечерски – денят, в който през 1950 г. обителта ни бе официално открита. От следващия ден, 17 май (н. ст.), поради изключителното положение на нашата обител зад комунистическата „Желязна завеса” и невъзможността за пряко архиерейско ръководство, по време на богослуженията вместо името на българския патриарх Максим започна да се споменава „*всякое епископство православных*”.

Известно е, че молитвеното поменаване на архиерея по време на богослужението е израз на пълното единомислие с него по въпросите на вярата. А това означава, че когато споменавах името на епископ, който със слово и/или на дело отстъпва от догматите или

² „Кръщение, Евхаристия, Служение (Свещенство)”.

каноните на православната вяра, ти изразяваш единомислието си с него и следователно ставаш съучастник в неговото отстъпление.

През същата тази 1983 г., след скандалните икуменически изяви, станали на Асамблеята във Ванкувър, Синодът на Руската Православна Задгранична Църква, оглавяван тогава от светител Филарет (Вознесенски), произнесе анатема срещу икуменизма като еклесиологична ерес. Това още веднъж потвърди съвременността на нашата сериозна стъпка.

5. Нуждата от клирици в светата ни обител. Първото ръкоположение.

Както вече споменахме, в началото на 1980 г. се престава в Господа приснопамятният архимандрит Пантелеймон. През декември 1984 г. го последва във вечността и йеромонах Серафим (Дмитриевски). В нашата обител, от самото ѝ създаване през 1950 г., всекидневно се извършваше целият богослужебен кръг, който се увенчава от св. божествена Литургия. Но възрастта и здравословното състояние на архимандрит Серафим и архимандрит Сергей не им позволяваха да поемат върху себе си подвига на едно такова трудно и неотменно всекидневно служение. Това наложи да бъдат подготвени и извършени тайни ръкоположения, чрез които нови клирици да се вляят в богослужебния живот на малката ни православна общност. За целта архимандрит Серафим и матушка игумения Серафима започнаха най-добросъвестно и внимателно да изучават историята и развитието на старостилното движение в Гърция и на печалното му разделение на няколко отделни групи. Вследствие на това проучване те установиха, че еклесиологичната позиция на Синода на Противостоящите, с чийто председател митрополит Киприан Божият промисъл ни бе свързал от няколко години, бе най-приемлива и близка до нашата. След необходимата подготовка и обучение, в което най-дейно участваше архимандрит Сергей, пръв бе ръкоположен дългогодишният манастирски помощник Петър Раденков, постриган преди това в тайно монашество с името Ефрем. Посвещаването му в дяконски и презвитерски сан стана в нашата обител съответно на 28 май и 30 май (н. ст.) 1985 г. в катакомбни условия.

През 1988 г., при пътуване до Гърция, в манастира „Св. св. Киприан и Юстина“ бе ръкоположен тайно в дяконски и йерейски сан и духовният син на архимандрит Серафим, младият богослов и абсолюент-класик Росен Сироманов, който впоследствие прие монашеско пострижение с името Фотий. До разпадането на комунистическия режим и след това до приемането на епископска хиротония той служеше тайно в нашия манастир и

същевременно работеше като преподавател в Софийския университет. По-късно бяха тайно ръкоположени в дяконски и свещенически сан монасите Касиан, Теофан и Серафим. Като йеромонаси те извършваха при катакомбни условия всекидневните богослужения в обителта ни. Архимандрит Серафим и архимандрит Сергей пък извършваха неделните и празничните богослужения. По онова време тези събития бяха известни само на съвсем тесен кръг хора, поради неминуемия смазващ удар, който властта би нанесла върху нашата малка общност, в случай че узнае за извършените тайни ръкоположения.

Тъй като архимандрит Серафим чувстваше, че силите малко по малко го напускат, а и матушка игумения Серафима вече навлизаше в напреднала възраст, те се тревожеха как ще продължи по-нататъшното съществуване на църковната ни общност, която постепенно нарастваше. Ставаше все по-очевидно, че в един момент ще стане необходимо тя да бъде оглавена от епископ. И тук трябва да отбележим, че и архимандрит Серафим, и матушка игумения Серафима без всякакво колебание бяха определили за най-подходящ да понесе тежкия и отговорен кръст на епископското служение тайния свещеник Росен Сиромахов (впоследствие йеромонах Фотий). На същото мнение беше и митрополит Киприан. Изчакваше се с течение на времето и с развитието на църковните обстоятелства да се прояви Божията воля за това.

6. Тежкото заболяване на архим. Серафим. Хиротонията на епископ Фотий.

През последните години на живота си архимандрит Серафим бе посетен от тежка болест. Господ пожела да даде още един венец на своя верен раб, който понасяше постигналите го телесни и душевни страдания с голямо търпение и смирение.

Междувременно в началото на 90-те години на миналия век настъпиха политически промени. Заедно с тях у хората в катакомбната ни общност възникна надежда, че при новите условия, в които вече не съществува опасност от преследване и насилие над съвестта, висшият клир на Българската патриаршия ще се разграничи от деструктивните фактори, определящи дотогава нейната църковно-политическа линия, и ще заработи активно за възраждане на вярата, за възвръщане към традиционните православни ценности, за осъждане на икуменизма и за възстановяване на църковния календар в богослужебния живот. Изминаха обаче повече от три години, без да настъпят никакви градивни промени в живота на официалната Българска църква. За членовете на общността ни – клирици, монашестваци и миряни, ставаше все по-ясно, че очакванията ни за положителни промени са

безпочвени, понеже действията на епископата на официалната църква продължават да носят тягостния отпечатък, положен върху него от безбожната тоталитарна система.

Нарастващите духовни нужди на общността не позволяваха повече да се отлага архиерейската хиротония на йеромонах Фотий (Сиромахов). Както е известно, тя бе извършена в манастира „Св. св. Киприан и Юстина“ (Фили, Гърция) на 17 януари (н. ст.) 1993 г. от четирима епископи от Синода на Противостоящите с участието на архиерей и от Румънската Православна Старостилна Църква. Когато се завърна в България, епископ Фотий завари архимандрит Серафим вече на смъртен одър и, като получи неговото духовно благословение, го изпрати във вечния му път на 26 януари (н. ст.). В този момент всички изпитвахме голяма скръб, но и голяма радост – от нас си беше отишъл един прекрасен духовник, безкомпромисен изповедник на Православието, проповедник на благочестието, възторжен поет и грижовен духовен отец, но той предаде щафетата на духовната приемственост на свой верен син, взел вече на раменете си тежкия епископски кръст на отговорност за вярата и за търсещите спасение чрез нея.

7. Възникването на Българската Православна Старостилна Църква – естествен процес в условията на напредващото отстъпление от православната вяра.

От описаните тук събития виждаме, че образуването на нашата църковна общност бе резултат от стремежа на малка група клирици, монахини и миряни да останат верни на църковното Предание, да го запазят в неговата истинност и пълнота, да не участват по никакъв начин в делата на икуменизма. Икуменизмът, който се хвали с любов и толерантност към инославните и иноверните, но който е готов да постъпи жестоко с онези православни християни, които милеят за чистотата на вярата си и искат да я съхранят заради спасението на човешки души.

Защо при празнуването на 100-годишнината от рождението на нашия незабравим отец архимандрит Серафим се опитахме в най-общи черти да разкажем и историята на църковната ни общност? – Защото днес много често в кръговете на официалната църква и, за жалост, особено в кръговете на тъй наречените привърженици на борбата за Православие „отвътре“, се говори, че нашата общност е възникнала след смъртта на архимандрит Серафим и че той няма пряко отношение към нейната история и към последвалото ѝ развитие. Както стана явно от разказа ни, това не отговаря на истината. Оглавявана вече 19 години от архиерей, нашата православна общност се разви и нарасна постепенно, в продължение на повече от четири десетилетия. В нейната основа лежат трудовете на

архимандрит Серафим и на матушка игумения Серафима – хората, които не направиха компромис със своята съвест в името на земното благополучие и земното спокойствие, но с цената на много скърби и трудности останаха верни на заветите на своя духовен отец светител Серафим, а чрез това – верни на нашия Господ Иисус Христос и на Неговата света Църква. Нека и ние, по техните свети молитви, се постараем да проявим такава спасителна вярност.

монахиня Серафима (Димитрова)